

do autonomního rozpoznávání pomocí AI modelů.

● RNDr. Mgr. Ivana Vejříková, Ph.D.
Biologické centrum AV ČR

Věnovala se opomíjené problematice vlivu vodních rostlin na vodní prostředí a býložravosti ryb. Od návratu z rodičovské dovolené svou pozornost zaměřuje na konta-

minaci vodních ekosystémů bioakumulativními polutanty.

● RNDr. Ing. Tomáš Figura, Ph.D.
Botanický ústav AV ČR

Zaměřuje se na mykoheterotrofní rostliny, které nezískávají energii fotosyntézou, ale prostřednictvím symbiomy s houbami. Kromě velké skupiny orchidejí patří mezi tyto

rostliny i menší skupiny nenápadných rostlin, jež jsou zajímavé z evolučního hlediska. Je již uznávaným odborníkem na *in vitro* kultivaci orchidejí a z medicínského hlediska zajímavých hruštiček (*Pyrolloideae*). Popsal negativní vliv dusičnanů na klíčení orchidejí, aktuálně zkoumá konvergentní evoluci mykoheterotrofie, zdali v evoluci vyvinuly obdobné mechanismy přežití a jestli tento jev není častější u řady lesních bylin, což má význam pro pochopení koloběhu uhlíku v lesních ekosystémech.

● Mgr. Jan Řehoř, Ph.D.

CzechGlobe – Ústav výzkumu globální změny AV ČR

Expert na výzkum půdního sucha ve střední Evropě i na globální úrovni. Řeší, jak sucho souvisí s atmosférickou cirkulací a klimatickou změnou. Vyvinul nové klasifikace cirkulace a vytvořil a v praxi aplikoval popis náhlých such ve střední Evropě. Na globální úrovni odhalil hlavní místa, ve kterých dochází k poklesu půdní vlhkosti, a kvantifikoval intenzitu sucha na jednotlivých kontinentech. Vyvinul také nové metody, jak odhalit jednotlivé epizody sucha. V současnosti se věnuje projektům zaměřeným na snižování skleníkových plynů v zemědělské a lesní krajině a zvyšování odolnosti střední Evropy vůči rostoucímu riziku sucha a požárů.

Více na www.avcr.cz

Ceny Josefa Hlávky za vědeckou literaturu získaly dvě publikace Nakladatelství Academia

Ceny Josefa Hlávky uděluje Nadace Český literární fond a Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových a jako tradičně se předávání uskutečnilo na zámku v Lužanech u Plzně. Ocenění za původní knižní práce z oblasti vědecké a odborné literatury se udělují ve čtyřech kategoriích a letos proběhlo 16. června 2025.

nech u Plzně. Ocenění za původní knižní práce z oblasti vědecké a odborné literatury se udělují ve čtyřech kategoriích a letos proběhlo 16. června 2025.

● Porota vybrala pro ocenění v kategorii přírodních věd knihu Etologie. Mechanismy, ontogeneze, funkce a evoluce chování živočichů od Marka Špinky, Jana Havlíčka, Ivety Štolhoferové a Daniela Frynty. Jak mozek a hormony ovlivňují chování? Jak se zvířata orientují a jak spolu komunikují? Na tyto a další otázky odpovídá věda o chování živočichů. Kniha je doplněna oddílem o dějinách etologie a aplikované etologii a zahrnuje i kapitoly, které u vybraných skupin živočichů představují chování celistvů. Recenze na zmíněnou publikaci vyšla i v Živě (2024, 6: CLXXV).

● V kategorii společenských věd získala cenu letošní nositelka ocenění Magnesia Litera za naučnou literaturu Alena Hadravová za publikaci Řecké mýty v literární a výtvarné tradici. Jejím jádrem je první český překlad dvou latinských středověkých příruček – Prvního a Druhého vaticánského mytografu. Kromě překladu obsahuje i podrobné komentáře a doplňující kapitoly o literárních, kulturně- a umělecko-historických kontextech a tématech z dlouhé tradice antického odkazu.

Více na <http://www.hlavkovanadace.cz>

1 Cenu Josefa Hlávky za vědeckou literaturu převzali na zámku v Lužanech autoři knihy Etologie Marek Špinka, Iveta Štolhoferová a Daniel Frynta (na snímku uprostřed). Zleva místopředsdkyně správní rady Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových Marie Karfíková a předseda správní rady Václav Pavlíček, zcela vpravo předseda hodnotící komise Nadace Českého literárního fondu František Vyskočil. Foto J. Nosek